

Föreningen Klosterliv i Vreta

Verksamhetsberättelse för år 2012

Styrelse, funktionärer och medlemmar

Styrelse under verksamhetsåret (fr.om. årsmötet 2012-03-14)

Sture Lahrin, ordförande

Alf Karlsson, kassör

Arne Karlsson, ledamot och vice ordförande

Anders Ekström, ledamot

Lars Ladell, ledamot

Maj Thulin, ledamot

Ledamöterna har alternerat som möttesekreterare under året

Styrelsemöten

Styrelsen har haft 9 protokollförda sammanträden.

Revisorer

Artturi Affleckt

Ulla Ström

Suppleant Märta Karlsson

Firmatecknare

Alf Karlsson och Sture Lahrin var för sig.

Ansvarig för föreningens bibliotek och arkiv

Kristina Ladell

Ansvariga för föreningens dräktförråd

Elisabeth Land och Helena Söderberg

Valberedning

Margareta Bengtsson och Arne Land

Medlemsantal 62 (vid årets slut, föregående år 55)

Verksamhet

Årets verksamhet har innehållit de traditionella inslagen, såsom studier, guidning och dramatiseringar, försäljning av böcker m.m., aktiviteter för förskola och skola samt medverkan i olika nätverk. Under året har en ny verksamhet tillkommit då en örtagård anlagts på prov i Fattigstugans trädgård. Samarbete med vetenskapliga institutioner har resulterat i ett initiativ för att om möjligt få till stånd en undersökning av Stenkilska gravkoret med moderna metoder.

Under året har tre arbetsgrupper med egna mötestillfällen varit verksamma. De är skrivargruppen, studiegruppen Les Six och trädgårdsgruppen.

Vårens föreningsmöten

De tre första föreningsmötena (18/1, 1/2 och 15/2) ägnades åt att Birgitta Alinder gick igenom den av henne uppdaterade guidehandledningen för Vreta klostrets kyrka och klosterruin. Föreningsmötet den 29 februari jämte en del av årsmöteskvällen den 14 mars ägnades åt framförandets konst under ledning av Lars Olofsson. Syftet var främst att skapa mer levande guidning. Föreningsmötena den 28 mars och 11 april ägnades åt studium av Cecilia Ljungs avsnitt om Vreta klostrets tidigkristna gravmonument i Fokus Vreta kloster, bl.a som en förberedelse för föreningsmötet den 9 maj. Föreningsmötet den 25 april hade trädgårdstema med ett föredrag av Camilla Bunne om hennes arbete med örtagården i Vadstena. Föreningen Askeby kloster var inbjuden till detta föreningsmöte. Den 9 maj visade Paul Reinicke Stenmuseet/Klosterhuset. Paul Reinicke och Birgitta Alinder demonstrerade den ”manuella markradarn” i Klosterlunden och Arne Karlsson visade prästgårdsmuren. Vårterminen avslutades den 23 maj med en utflykt till Lunds backe i Vallerstad. Kerstin och Lars Tykesson arrangerade denna. Delar av föreningsmötena under såväl våren som hösten ägnades åt att diskutera föreningsangelägenheter.

Höstens föreningsmöten

Höstens första föreningsmöte den 12 september började med att trädgårdsgruppen visade den anlagda örtagården följt av att gruppen informerade om framtida planer. Trädgårdsgruppen har under året bestått av Anders Ekström, Caroline Ekström, Märta Karlsson och Lena Olsson. Tre föreningsmöten, 26/9, 10/10 och 7/11 ägnades åt studium av biskop Brask inför 500-årsjubileet 2013. Studien baserades på ett material sammanställt av Lars Ladell. Inget föreningsmöte hölls den 24/10 på grund av församlingsfesten. På föreningsmötet den 21/11 presenterade studiegruppen Les Six cistercienserna. Eftersom även medlemmar i Föreningen Askeby kloster ingår i gruppen var även denna förening inbjuden, vilket några av dess medlemmar hörsammat. I Les Six har från föreningen Klosterliv i Vreta ingått Birgitta Alinder, Kristina Ladell och Inga Mörk. På höstavslutningen den 5 december underhöll Bernt Carlsson och Inger Jacobsson. På grund av snöoväder var deltagandet något reducerat.

Klosterdagen

Föreningens årliga Klosterdag anordnades den 27 maj tillsammans med Vreta klostrets församling efter den ”Miniretreat” som församlingen arrangerade 26-27 maj. På eftermiddagen framfördes i klosterruinen det spel ”Karl Sverkersson bygger nytt i Vreta” som Olov Andersson, Margareta Bengtsson, Lars Ekenger, Alf Karlsson, Sture Lahrin och Inga Mörk i skrivargruppen skrivit. Lars Ekenger höll samman manuskriptet, Lena Olsson bidrog med justeringar av detsamma och Alf Karlsson ledde arbetet under såväl skrivfasen som spelfasen. Efter spelet, som uppmärksammade 850-årsminnet av kung Karl Sverkerssons donation till klostret i Vreta 1162, vidtog en vesper i kyrkan med Johannelunds Motettkör.

Samarbete med skolorna i bygden

S.k upplevelsedagar för skolelever i bygden har genomförts även detta år, i församlingens och föreningens regi.

I maj fick elever ur årskurs 5 bland annat vara med om att bygga, gravera i täljsten och slå valv. De fick också veta hur medicinalväxter användes förr. Tillsammans med personal från

Svenska kyrkan i detta evenemang i församlingens regi vägledde Märta Karlsson, Inga Mörk, Alf Karlsson, Sture Lahrin och Olov Andersson eleverna i medeltida verksamhet. Arne Karlsson bidrog med rekvisita.

I maj-juni medverkade medlemmar i föreningen i församlingens aktiviteter för förskolebarn och i september för årskurs 2. Alf Karlsson, Sture Lahrin och Elisabeth Land deltog.

I september gav föreningen traditionsenligt elever i årskurs 3 en inblick i klosterlivet genom den visning av kyrkan som Maj Thulin och Inga Mörk svarade för. Eleverna fick här i olika stationer höra berättas om nunnornas liv, liturgi, hur orgeln fungerar, museet mm.

I samband med dessa insatser för skolorna ingick också ”nunnensång”. Elisabeth Land var sammankallande kraft och Doris Kleineidam och Britt-Marie Andersson medverkade flitigt.

I augusti hade vi besök av två klasser, ca 50 elever, ur årskurs 7 från Linghamsskolan. Det har också blivit tradition med besök därifrån vilket vi i föreningen uppskattar.

Guidade visningar

De guidade visningarna har omfattat både förbeställda guidningar och våra nu traditionella tisdagsguidningar på kvällstid. Detta år återgick föreningen till veckorna 26 – 33 efter den dåliga erfarenheten av säsongsförlängningen 2011. Föreningen har guidat totalt 12 förbeställda grupper (föregående år 23) med 198 deltagande personer (föregående år 621). Vid tisdagsguidningarna deltog 106 personer vid 8 tillfällen (föregående år 149 personer vid 10 tillfällen). Förutom dessa fullt betalda guidningar har 51 skolelever (Linghem) guidats till halv pris och 124 personer gratis (varav 35 på Östgötadagarna). Föreningen deltog i de sk Östgötadagarna, Östsvenska Turistrådets årliga landsbygdsarrangemang som detta år gick av stapeln 1-2 september. Under lördagen den 1/9 erbjöd föreningen dramatiserade visningar baserade på en omarbetning av spelet ”Karl Sverkersson bygger nytt i Vreta”

Birgitta Alinder, Olov Andersson, Karin Johansson, Alf Karlsson, Arne Karlsson, Märta Karlsson, Sture Lahrin, Ann-Marie Lilljebjörn, Inga Mörk och Kerstin Tykesson har som guider medverkat i visningar på ett förtjänstfullt sätt. På Klosterdagen, tisdagsguidningarna och Östgötadagarna har tre till sex personer i olika omgångar framfört gregoriansk sång iförda nunneutstyrel. Elisabeth Land har lagt mycket tid på att engagera sångare. Britt-Marie Andersson, Monica Arvidsson, Annika Björn, Kristina Goude, May Kristing Heldal, Doris Kleineidam, Elisabeth Land, Marjot Rautio och Lena Sjöberg har medverkat i dessa mycket uppskattade inslag.

Märta Karlsson har varit sammanhållande kraft för beställningar och genomförande av föreningens visningar. Den 17 oktober hölls ett möte för medverkande guider, nunnor och skådespelare vid årets guidningar samt de värdar som tjänsgjort i kyrkan som en avstämning av och ett tack för den gångna säsongen jämte utblick mot kommande säsong.

”Andlig vandring”

Lördagen den 21 juli anordnade föreningen tillsammans med församlingen för andra året en sk ”Andlig vandring”, där Märta och Arne Karlsson från föreningens sida erbjöd en både andlig och informerande upplevelse i kyrkan. På tio platser i kyrkan berättades om historien

och sjöngs psalmer. Per Edlers texter i anslutning till Martin Lönnebos Frälsarkrans användes som grund. Detta år deltog 21 personer.

Värdskap i kyrkan

Liksom tidigare somrar har flera av föreningens medlemmar på församlingens uppdrag varit värddar i Vreta klostrets kyrka och på så sätt bidragit till att kyrkan har kunnat hållas öppen under sommarens helger (och även Allhelgonahelgen). Efter föreningens förslag om en uppdragsbeskrivning höll församlingen ett möte om detta värdskap för berörda.

Besök på Arkeologidagen i Askeby

Söndagen den 26 augusti var ett tiotal av föreningens medlemmar på Arkeologidagen i Askeby som föranleddes av utgrävningarna i samband med ett skolbygge. Utforskningarna hade en trädgårds- och växtprofil.

Övrigt

Fattigstugan

Lars Tykesson har varit stugvärd och sörjt för stuga och trädgård. En ommålning och omtapetsering har gjorts i stora salen och en ommöblering av densamma gjordes under hösten för att rymma fler platser. Interiören har berikats med gåvor från medlemmar och andra. Trädgårdsgruppen, dvs Anders Ekström, Caroline Ekström, Märta Karlsson och Lena Olsson har under året anlagt tre odlingsbäddar med örtväxter som en försöksanläggning av en örtagård. En städdag arrangerades den 10 november med deltagande av ett tiotal medlemmar. Lars och Kerstin Tykesson sörjde för det lekamliga. Arne Karlsson hade tagit med traktorn. Trots (eller tack vare) täta pauser gick arbetet snabbt.

Informationsskyltar vid kyrkogårdsentrén och i kyrkan

Birgitta Alinder och Lars Ladell har tagit fram ett förslag till revidering av en av informationsskyltarna vid kyrkogårdsentrén. Detta har lämnats till Vreta klostrets församling som under hösten tog in arbetet i budgeten för 2013.

Den guidebroschyr för kyrkan som Lars Ladell skrivit har Norman Davies översatt till engelska och tyska. Broschyren har använts flitigt av kyrkans besökare under sommaren.

Det europeiska förbundet och andra cisterciensiska nätverk

Birgitta Alinder har under året varit föreningens kontaktperson mot olika nätverk. 26 maj fick Föreningen Klosterliv i Vrets besök av vännerna från Nydala kloster, som vi sitt besök skänkte en lungrotsplanta till den nya örtagården vid Fattigstugan.

Föreningen Klosterliv i Vreta var inte representerad vid den generalförsamling som Det europeiska förbundet av kloster och klosterplatsers höll under året. Arne Land och Sture Lahrin deltog, tillsammans med Susanne Glöersen från Föreningen Askeby kloster, i det

symposium som "Forum: Zisterzienser an Nord- und Ostsee" arrangerade i oktober i Werbellinsee, Tyskland.

Föreningsmedlemmar har även deltagit i andra symposier, som kloster i Sverige arrangerat.

Förlagsverksamhet

Boken "Fokus Vreta kloster" som gavs ut 2010 och Margareta Bengtssons "Britta börjar i klosterskola" som föreningen lanserade vid Klosterdagen 2009 har sålts även under 2012. En ny bok i sortimentet är den bok över medlemsklostren som det europeiska förbundet givit ut. Avsnittet om Vreta kloster har Birgitta Alinder arbetat fram och Norman Davies har översatt det till engelska.

Forskningsverksamhet

Märta Karlsson har efter en förfrågan från en ättling gjort en utredning om det Koskull-d'Albedylska gravkoret och Odensfors.

Paul Reinicke har under året bedrivit forskning kring den gravsten över nunnan Maria, som finns i korets golv och tillsammans med Lars Ladell och Inga Mörk har han forskat kring föremålen i Klosterhuset/Stenmuseet.

Ett nytt inslag i verksamheten är en diskussion om en eventuell nyöppning av Stenkilska gravkoret med åtföljande undersökning med moderna metoder som klosterföreningen för med ett antal vetenskapliga institutioner och berörda befattningshavare. Ett första möte i gruppen hölls den 8 november på Linköpings Slots- och Domkyrkomuseum. Initiativtagare är klosterföreningen tillsammans med museets chef Markus Lindberg, som skrivit artikeln "Det ligger en kung begravnen" i boken "Fokus Vreta kloster".

Braskjubileet 2013

År 2013 är det 500 år sedan Hans Brask tillträdde som biskop i Linköpings stift. Detta kommer att firas i hela stiftet. Klosterföreningen har under året, vid sidan om ovan beskrivna studier, deltagit i förberedande möten och skrivargruppen har påbörjat arbetet med ett spel "Biskop Brask och klostret i Vreta".

Hemsidan

Uppdatering av föreningens hemsida fortsätter kontinuerligt genom Lars Ladell (jfr även biblioteket nedan). En nyhet är att en sida med inloggning har skapats av Lars Ladell och Anders Ekström. Endast styrelsen har tillträde till denna och den innehåller föreningsinterna dokument såsom stadgar, medlemsregister och protokoll. Där finns också de texter som föreningen tagit fram för dramatiseringar och spel. Genom detta blir dessa texter tillgängliga för senare användning och eventuella anpassningar härför.

Föreningens bibliotek och arkiv

Föreningens bibliotek har vidareutvecklats med Kristina Ladell som ansvarig. Ett antal böcker har inköpts och några har donerats till föreningen av medlemmar. Samtliga titlar i biblioteket har under året lagts upp på hemsidan.

Dräkter

Föreningens dräkter är en god tillgång vid arrangemang som spel, dramatiserade vandringar och guidningar. Även det gångna året har Elisabeth Land och Helena Söderberg svarat för dräktförrådet. Det finns dräkter för de flesta användningar med små behov av kompletteringar. Även Vreta klostets församling har stor glädje av dräktförrådet vid olika arrangemang, ofta tillsammans med klosterföreningen.

Marknadsföring

Information om Vreta kloster och guidade visningar presenterades på kommunens och Visit Linköpings hemsidor.

Det lilla bladet om föreningen och dess verksamhet såsom guideinformation har uppdaterats. Liksom föregående år har den ingått i den folder som Vreta kloster Turism sammanställt och distribuerat

Information om sommarens tisdagsguidningar var införd i Sommarcorrens kalendarium och i Corren aktuella veckor under sommaren. Ett införande i Corren veckovis visade sig fungera bättre än hur det gjordes 2011. Vid spelet på Klosterdagen hade föreningen god hjälp av församlingens informationskanaler.

Föreningen deltog genom Alf Karlsson och Sture Lahrin på Kanaldagen i Berg i juni.

Föreningen har deltagit i det nya nätverket för Göta kanal (Sture Lahrin) och kummunens möten för guider (Märta Karlsson).

Intern information

Föreningens medlemmar har förutom via hemsidan hållits informerade om kommande verksamhet och andra föreningsangelägenheter genom interna meddelanden (email för dem som har, brev till övriga). Under året har 7 sådana meddelanden gått ut. Till detta kommer kallelser och inbjudningar, från föreningen eller förmedlade av enskilda medlemmar.

Samarbete med Vreta klostets församling

Föreningens är för sin verksamhet beroende av ett gott samarbete med Vreta klostets församling, refererat på många ställen i denna verksamhetsberättelse. Vid ett styrelsemöte medverkade kyrkoherde Sverker Linge då han och styrelsen utbytte tankar om klosterområdet och andra gemensamma angelägenheter.

Samarbete med Sensus

Föreningen har samarbetat med studieförbundet Sensus när det gäller onsdagskvällarnas studieträffar liksom vid annan programverksamhet.

Slutord

I ovanstående sammanfattning framgår att föreningen fortsatt kan se fram emot en spännande verksamhet med tillskott av nya inslag, såsom anläggning av örtagård. Föreningens ambition att lära och sprida kunskap kan ske på flera sätt. I mindre grupper kan specialintressen odlas vilket gör att klostermiljön kan utvecklas med fördjupad kunskap som grund. Ny teknik kan, rätt använd, bidra till spännande upplevelser av vårt medeltida arv. Föreningens viktigaste intäktskälla, guidningen, har sviktat 2012 på grund av färre deltagare. Det blir en utmaning att se till att årets nedgång blir tillfällig. En annan utmaning blir att rekrytera fler medlemmar, gärna i s.k. aktiv ålder. Rätt utnyttjad erbjuder miljön i Vreta kloster kyrka och kloster och dessas historia en potential utan begränsningar.

Tack alla medlemmar för 2012!

Ett stort Tack även till Vreta kloster församling och övriga samarbetspartners.

Styrelsen

Sture Lahrin

Arne Karlsson

Alf Karlsson

Anders Ekström

Lars Ladell

Maj Thulin